

TE TOA TAKITINI

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.

Te Utu mo te Pepa 6/6 i te tau.

Me penei nga reta "*Te Toa Takitini*," Box 300, Hastings.

2

TE TOA TAKITINI.

Akuhata 1, 1923

TE TAAKE WHENUA MAORI.

Na A. T. Ngata, M.P.

I TERA tau ka taha re ka whakahaerea tetahi pitihana hei whakangawari iho i te taake i runga i nga whenua Maori, a whakaatia ana e te Komiti mo nga Mea Maori, a hangaia ana he ture kia kaua e nuku atu i te rua-tekau ma-ima paiheneti e te moni reti o te whenua e riro mo te taake. I tono nga Mema Maori i tera tau kia whakahokia iho ki te tekau-paiheneti, ara kia rohea mai i te rua hereni o ia pauna o te moni reti e taetae tango mo te taake. I puta hoki te kupu a te Pirimia i taua wa, hei tenei tau ka tiroiro ai: mehemea ka kitca e te Kawanatanga te haere pai o nga moni o te Tominiona, a ka whakaarohia kia whakangawaritia iho te taake o te whenua, tera e tirohia ano te ahua o nga whenua Maori.

Na kei te tuaruatia e nga Mema Maori ta ratau tono i tenei wa, kia whakahokia iho ki te tekau-paiheneti o te moni reti he rohe mo te kaha o te taake whenua o nga whenua rihi: haunga hoki nga whenua kaore i te rihi, kaore era i te taaketia. Kua tae mai te pitihana a te Kamihana o nga Whenua Tiaki o te Tai-rawhiti (Judge Rawson) e mea ana kia whakahokia whakamuritia te kaha o te ture whakangawari i te taake o te tau ka taha nei. I whaiti tonu tana pitihana ki nga whenua ki raro i tona mana kei te rohe o Tawa aha mai ki Turanga tae mai ki te Mahia ka ahu whakaata. I te whakaatia taua pitihana ana tera pea e ora mai tetahi £10,000 o nga moni, kua riro atu i te Kawanatanga mo te taake.

Heoi kei te Paremata nei e whakahaerea ana ena take, hei whakarongo mai ma nga tangata no ratau era whenua.

NGA KORERO MAORI O NAMATA.

I TERA atu putanga o *Te Toa Takitini* ka panuitia te whaikorero a te kaumatua nei a Te Peehi (Eldon Best) i tona taenga ki te rohe o Ngati Porou ki te kimi haere i nga pitopito korero o nehera, kei tera takiwa e tokoto ana. Na, he kaupapa korero tera e tika ana kia maharatia nuitia e te iwi Maori i roto i enei ra, kia awhinatia hoki. He maha nga ropu pakeha o te ao kei te kimi haere i nga timatanga mai o ia iwi, o ia iwi e noho nei i te ao, a kei te whakapau nui i te moni, i te kaha, ki te kimi haere i nga taura honohono o nga tatai korero. Ko te ropu kei tenei motu e kimi ana i nga kaupapa korero o